

Taustaa

Sipoon kunnan kameravalvontajärjestelmän alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut Sipoon kunnan kiinteistöjen ulkokuoren valvonta. Järjestelmään on maksettu lisenssejä vain toimitilapalveluiden tarpeeseen. Ajan mittaan käyttöoikeuksia oli annettu muillekin, arjen prosessien helpottamiseksi. Uuden henkilötietojen käsittelyyn liittyvän lainsäädännön tullessa voimaan, tarkistettiin kameravalvonnan järjestelmän tekniset ominaisuudet lainsäädäntöön nähden. Silloin todettiin, että järjestelmässä ei ole riittävän kattavaa lokitusta järjestelmän käyttämisestä eli kameravalvontatallenteiden katsomisesta, vaan käyttäjien pitää tehdä kirjallinen dokumentaatio tapauskohtaisesti. Samassa yhteydessä tehtiin tarvittavat dokumentaatiot kameravalvonnasta sen käyttämisestä toimitilapalveluiden tarpeisiin. Näistä syistä kameravalvonnan järjestelmän käyttäminen rajattiin takaisin toimitilapalveluille ja prosessit ohjeistettiin tarkasti.

Sipoon kunnan kameravalvonnan tietosuojaselosteen mukaan tallentavan kameravalvonnan tarkoituksena on suojata omaisuutta, ennaltaehkäistä rikoksia ja ilkivaltaa, ja auttaa tapahtuneiden rikosten selvittämisessä sekä varmistaa kiinteistön käyttäjien turvallisuutta. Kunnalla ei ole lainmukaisia perusteita suorittaa henkilö-, kulun- tai järjestyksenvalvontaa koulujen sisätiloissa.

Käyttötarkoitusta oli aiemmin laajennettu ilman varsinaista määrittelyä etenkin koulujen sisätiloissa tapahtuvan toiminnan ja henkilöiden valvontaan. Tietosuoja-asetuksen henkilötietojen käsittelyä koskevien periaatteiden mukaan (artikla 5, kohta b) henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla ("käyttötarkoitussidonnaisuus").

Sipoon kunnassa ei ole tällä hetkellä perusopetuksen koulujen kameravalvonnan henkilörekisteriä eikä sitä varten ole tehty tietosuoja-asetuksen vaatimaa dokumentaatiota. Huomioitavaa on kuitenkin se, että poliisi on saanut pyytämänsä tallenteet ja kunta on auttanut poliisia aina tarvittaessa.

Kun kameravalvontajärjestelmä oli tulossa elinkaarensa päähän vuonna 2024, asiantuntijatyöryhmä teki ehdotuksen johtoryhmälle kameravalvonnan järjestämisestä jatkossa. Johtoryhmä päätti työryhmän ehdotuksen mukaisesti, että kuntaan ei hankita uutta kameravalvontajärjestelmää, vaan palvelu ostetaan ulkoiselta toimittajalta palveluna. Asiaan vaikutti ICT-infran ja kameroiden kallis hankintahinta sekä se, ettei Sipoon kunnalla ole riittävästi resursseja oman kameravalvontapalvelun ylläpitämiseen. Samassa yhteydessä päätettiin, että palvelu hankitaan kiinteistöjen ulkokuoren valvontaan kuten edellinenkin järjestelmä oli ollut.

Nykytilanne

Sipoon kunta ostaa kameravalvontapalvelua Lohde Trust Oy:ltä. Palvelu on ostettu toimitilapalveluiden tarpeeseen ja dokumentaatio on tehty siten, että kameravalvontapalvelu koskee ulkokuorten valvontaa sekä rikosten ja ilkivallan ehkäisyä.

Kamerat on asennettu ja asennetaan palvelemaan tätä käyttötarkoitusta.

Vanha kameravalvontajärjestelmä on poistettu käytöstä lisenssien päättyessä.

Koulukiinteistöjen kameravalvontaa ei käytetä järjestyksen valvontaan, vaan ainoastaan rikosepäilyjen selvittämiseen kuten tähänkin asti.

Suunnitelma vuodelle 2026

Valtuustoaloitteen ja koulutuksen toimialalla käydyn sisäisen keskustelun johdosta keskustelu koulujen kameravalvonnasta on käynnistetty uudelleen. Kameravalvonnan puolesta puhuvat tällä hetkellä Opetushallituksen linjaukset, toimintaan liittyvä tarkentunut lainsäädäntö, poliisin kanssa tehdyn yhteistyön tulokset sekä koulujen kasvatukselliset näkökohdat.

Jos kameravalvonnan käyttötarkoitusta halutaan muuttaa, se edellyttää selvitysten tekemistä sekä GDPR:n mukaista dokumentaatiota. Kouluissa tapahtuva kameravalvonta, jonka käyttötarkoituksena on myös henkilö- tai järjestyksenvalvonta, vaatii tietosuoja-asetuksen mukaisen prosessin, jolla valvonta voidaan toteuttaa.

Sipoon kunnalla ei ole riittävää osaamista henkilö- tai järjestyksenvalvontaan liittyen, kuten isoimmilla kaupungeilla yleensä on (turvallisuus- ja/tai riskienhallintayksikkö). Oppilaiden ja koulun henkilökunnan oikeuksien varmistaminen ohjeiden, sääntöjen ja käytännön prosessien tasolla jää tästä syystä pitkälti koulutuksen toimialan omalle vastuulle.

Jotta kameravalvonta saadaan kouluille osaksi kulunvalvontaa, tulee koulutuksen toimialalle osoittaa 50 000 €:n lisämääräraha käyttötalouteen vuoden 2026 talousarvioon. Tällä määrärahalla tehdään tarvittavat selvitykset ja dokumentaatio sekä suunnitelma kameroiden sijainnista ja hallinnasta. Koulutuksen toimialalla on myös varmistettava koulujen henkilökunnan oikeuksien varmistaminen ohjeistamalla, kouluttamalla ja laatimalla yhtenäiset prosessit kameravalvonnan käytänteisiin.